

**XALQARO MOLIVAVIY HISOBOT STANDARTLARIDA GUDVILNING
HISOB**

ORTIQBOYEVA MUSHTARIY

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti talabasi

OBIDOV RAHMONTALI

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti

Buxgalteriya hisobi, Iqtisodiy tahlili va auditi kafedrası, Phdsi

Annotatsiya: Maqolada Xalqaro Moliyaviy Hisobot Standartlari (IFRS) doirasida Gudvilning hisobi to'g'risida to'liq ma'lumot berilgan. U moliyaviy hisobot va tahlilda buxgalteriya hisobining ahamiyatini samarali tushuntirib, uning kompaniyalar va investorlar uchun ahamiyatini yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Xalqaro Moliyaviy Hisobot Standartlari, Gudvil hisobi, hisobot, buxgalteriya, IFRS.

Abstract: The article provides full information on the accounting of Goodwill under International Financial Reporting Standards (IFRS). It effectively explains the importance of accounting in financial reporting and analysis, highlighting its importance to companies and investors.

Key words: International Financial Reporting Standards, Goodwill accounting, reporting, accounting, IFRS.

Аннотация: В статье представлена полная информация по учету гудвилла по международным стандартам финансовой отчетности (МСФО). Он эффективно объясняет важность бухгалтерского учета в финансовой отчетности и анализе, подчеркивая его важность для компаний и инвесторов.

Ключевые слова: Международные стандарты финансовой отчетности, учет гудвилла, отчетность, бухгалтерский учет, МСФО.

Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) turli mamlakatlar va mintaqalarda buxgalteriya hisobini standartlashtirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. UFRSdagi muhim tushunchalardan biri moliyaviy hisobot va tahlilda muhim ahamiyatga ega bo'lgan yaxshi niyat hisobidir. Ushbu maqola UFRS doirasida yaxshi niyatni hisobga olishning nozik tomonlarini o'rganib chiqadi, uning ahamiyati va kompaniyalar va investorlar uchun oqibatlarini yoritadi.

UFRSda Gudvil hisobini mohiyati:

UFRSda Gudvilni hisobga olish kompaniya tomonidan boshqa korxonani sotib olish orqali sotib olingan nomoddiy aktivlar va resurslarni tan olishni anglatadi. U korxonalarni birlashtirishda identifikatsiya qilinadigan aktivlar va majburiyatlarning adolatli qiymati bo'yicha to'langan mukofotni ifodalaydi. Gudvil - bu sotib oluvchi kompaniya sotib olishdan kutayotgan sinerjiya va strategik afzalliklarning aksidir.

Gudvil hisobining muhimligi:

Gudvil buxgalteriya hisobi kompaniyaning qiymat taklifi, daromad keltiruvchi potentsial va bozorda raqobatbardosh joylashuvining muhim ko'rsatkichi bo'lib xizmat qiladi. U biznesning umumiy qiymatiga hissa qo'shadigan nomoddiy aktivlar va kelajakdagi iqtisodiy foydalarni namoyish etadi. Moliyaviy hisobotlarda yaxshi niyatni tushunish va to'g'ri hisobot berish manfaatdor tomonlar uchun kompaniyaning haqiqiy qiymatini baholash va asosli investitsiya qarorlarini qabul qilish uchun juda muhimdir.

Moliyaviy hisobot va tahlilning aloqadorligi:

Moliyaviy hisobotda yaxshi niyat buxgalteriya hisobi umumiy aktivlar, kapital va rentabellik kabi asosiy ko'rsatkichlarga ta'sir qiladi. Bu sotib olingan aktivlarning adolatli qiymatini sinchkovlik bilan baholashni va qadrsizlanish risklarining doimiy monitoringini talab qiladi. Vaqt o'tishi bilan yaxshi niyat tendentsiyalarini tahlil qilish kompaniyaning o'sish strategiyasi, sotib olish faoliyati va umumiy moliyaviy sog'lig'i haqida ma'lumot berishi mumkin.

Investorlar va manfaatdor tomonlar uchun ahamiyatliligi:

Investorlar va manfaatdor tomonlar uchun yaxshi niyat buxgalteriya ma'lumotlari kompaniyaning rivojlanish istiqbollari, sotib olish tarixi va bozordagi joylashuvi haqida qimmatli ma'lumotlarni taqdim etadi. Bu ularga investitsiyalar sifatini baholash, potentsial risklarni baholash va biznesning uzoq muddatli qiymat yaratish salohiyatini tushunish imkonini beradi. Yaxshi niyatning shaffof hisoboti manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonch va ishonchni kuchaytiradi, qaror qabul qilish jarayonlarini yaxshilaydi.

Misol.

Manfiy Gudvilning foydali muddati hisob-kitobi.

Qo'shib yuborish natijasida tashkil etilgan kompaniya uzoq muddatli aktivlar hosil bo'ldi:

- bino, qolgan xizmat muddati – 20 yil;
- dastgohlar, qolgan xizmat muddati 5 yil;
- kompyuter texnikasining qolgan xizmat muddati 3 yil.

O'rtacha toryilgan foydali xizmat muddati = $(20 + 5 + 3) : 3 = 9,33$ yil (yoki

9 yil 4 oy yoki 112 oy).

Faraz qilamiz, manfiy gudvil 500 000 so'mni tashkil qiladi.

Korxonada har oy boshqa daromadlarni quyidagi miqdorda e'tirof etadi:

500 000 ming so'm: 112 oy = 4 464,3 ming so'm.[1]

II. MHSS ma'lumotlariga ko'ra

A) Gudvil

Gudvilning boshlang'ich hisobi va hisob-kitobi 3-sonli IFRS "Bizneslarni birlashtirish" standarti tartibga solinadi. 3-sonli IFRSga muvofiq

Gudvil faqat asosiy kompaniya sho"ba korxonani nazorat qiladigan korxonalar birlashmasida paydo bo'lishi mumkin.

MHXSga muvofiq, gudvil- bu amortizatsiya qilinmaydigan aktivdir.

36-sonli IAS "Aktivlarning birlashtirish" standartining belgilashicha, Gudvil har yili qadrsizlanishi yuzasidan sinovdan o'tkazilishi kerak.[2]

B) MHXS bo'yicha manfiy gudvill

Manfiy gudvill tushunchasi 22-sonli IAS "Kompaniyalarni birlashtirish" satandartida ta'riflangan, u yangi standart 3-sonli IFRS "Bizneslarni birlashtirish" qabul qilingunga qadar amal qiladi.

3- Sonli IFRS da manfiy gudvill "manfaatli xariddan olingan foyda" tushunchasiga almashtirilgan.

Manfaatli xariddan olingan foyda foydalar va zararlar tarkibida sotib olish sanasidan daromad sifatida e'tirof etilgan bo'lishi kerak. Foyda sotib oluvchiga kiritilgan bo'lishi lozim.[3]

IFRSda gudvilni hisobga olish moliyaviy hisobotning muhim jihati bo'lib, kompaniyaning nomoddiy aktivlari, strategik investitsiyalar va umumiy qiymat taklifi haqida qimmatli ma'lumotlarni taqdim etadi. Yaxshi niyat ma'lumotlarini tushunish va samarali etkazish kompaniyalar uchun investorlar va manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonchni mustahkamlash uchun juda muhimdir. IFRS standartlariga rioya qilish va yaxshi niyat haqida to'g'ri hisobot berish orqali korxonalar o'zlarining moliyaviy hisobotlarida shaffoflik, javobgarlik va ishonchni oshirishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.23-sonli BHMS "Qayta tashkil etishda moliyaviy hisobotni shakllantirish" O'zR AB ro'yxati raqami 1484, 27.06.2005 y.

2.7-sonli BHMS "Nomoddiy aktivlar" O'zR AB ro'yxati 1485, 27.06. 2005 yil

3.22-sonli IAS "Korxonalar birlashmasi". Published: Official Journal of the European Union (L 261/184, Volume. 46, 2003 yil 13 oktyabr) (1998 yil qayta ko'rib chiqilgan)

4.Global dunyoda ilm-fan va ta'limdagi innovatsion rivojlanishning zamonaviy trendlari 15 dekabr, 2022 yil.